

“KRİZE, AÇLIĞA, YOKSULLAŞTIRMAYA, İŞSİZLİĞE VE ZAMLARA HAYIR” MİTINGİ 21 KASIM'DA

Ankara'da içinde TMMOB Ankara İl Koordinasyon Kurulu'nun da yer aldığı emek ve demokrasi güçlerince "Krizle, Açlığa, Yoksullaştırmaya, İşsizliğe, Zamlara Hayır" yerel mitingi 21 Kasım Cumartesi günü yapılacak. Miting duyurusu katılımcı örgütlerce "Masal Bitti" başlığı ile ortaklaşa olarak duyuruldu.

MASAL BİTTİ...

Kapitalist sistemin tarihinin en derin krizini yaşadığı günlerdeyiz. Böylesi bir dönemde krizin faturası zenginlere değil zaten sefalet içinde olanlara, yoksullara, işçilere, emekçilere ödetilmekte.

"Kriz bizi teğet geçecek" açıklamasını yapan Başbakanın, bu iddiasının işten çıkarmalarla, artan işsizlik oranlarıyla, ekonomideki negatif büyümeyle, yoksulluğun günden güne derinleşmesiyle nasıl yalanlandığı apaçık ortadadır. Bugün ülkemizde 7 milyonu aşkın işsiz olduğunu gösteriyor rakamlar. 2008 Ağustosundan bugüne kadar yani bir yıllık süre içerisinde işten atılanların sayısı 1 milyona yaklaşmış durumda. İşini koruyabilenlerin de kölelik koşullarında, 10 saati aşan mesailerle çalıştırıldığı, güvenceden yoksun bırakıldığı, her geçen gün yoksullaştırıldığı bir ortamdayız. "Ölümün gösterilip sıtmanın kabul ettirildiği" bir rıza mekanizmasının işletildiği bir düzen sürüp gitmekte. AKP Hükümeti'nin en büyük başarısının neoliberal politikaların uygulamasının yanı sıra krizin etkilerini saklama, bunların üzerini örtme ve bir toplumsal başkaldırığı önleyebilme konusunda en iyi taktikleri uygulama becerisi olduğunu söylemek mümkün.

AKP'nin uyguladığı neoliberal politikaların sonucunda ortaya koyduğu özelleştirme/piyasalaştırma projeleri halkın varoluşunu tehdit eder boyutlara ulaştı. Özellikle eğitim ve sağlık alanındaki dönüşüm programlarının yıkıcı etkileri gün geçtikçe daha fazla hissedilmeye başlandı.

SSGSS Yasası'nın kabul edilmesiyle, bundan bir yıl önce, 1 Ekim 2008 yılında yürürlüğe Genel Sağlık(Sızlık) Sigortası uygulamalarının üzerinden bir yılı aşkın bir süre geçti. Sağlık hakkına ilişkin kamusal sorumluluğundan sıyrılan devlet "paran kadar sağlık" diyerek sağlık harcamalarının bütçe üzerindeki yükünü düşürmeyi amaçlamakta, sağlık harcamalarının maliyetini, vatandaşların ödediği katılım paylarını artırarak çözme yoluna gitmektedir. 1 Ekim 2009 tarihinden itibaren muayene ücretleri devlet hastanelerinde 8 TL, özel hastanelerde 15 TL olmuştur. Önceleri tamamen ücretsiz olan sağlık ocaklarında ise 2 TL ücret alınmaya başlanmıştır.

GSS ile birlikte bütün yurttaşların sigortalı olacağı ve her türlü sağlık hizmetinden yararlanacağı iddiasının milyonlarca insanımızın sağlık güvencesinden hâlâ mahrum olmasıyla çürümüştür. GSS'nin topluma kabul ettirilmesinde en önemli vurgulardan biri olan ve 18 yaşın altındaki çocukların anne ya da babaları GSS'li olmasalar bile GSS'li kabul edilmesi uygulaması da Temmuz ayından beri değişmiş durumdadır. Eğer çocuğun anne ve babası GSS kapsamında değilse çocuklar da sağlık hizmeti alamayacaktır. İlaçlar için katılım payı oranlarının emeklilerde yüzde 15'e, çalışanlarda yüzde 20'ye çıkarılması gündemdedir. Ayrıca artık ameliyat olanlar ve hastanede yatarak tedavi görenlerden de katılım payı alınacaktır.

İşsizlik sigorta fonunun işten çıkarılan ve işsiz kalan işçiler için kullanılması gerekirken AKP Hükümeti bu fona el koymakta, bu fondaki birikimi sermayenin yararlarına merhem olarak kullanmaktadır.

1 yıllık uygulamayla sağlık ve sosyal güvenlik alanında yaşanan dönüşümün sonuçları böylesine can yakıcı iken gelecekte ne tür tahribatlara yol açacağını görmemek imkânsızdır.

Sosyal yıkım politikalarının, otomatiğe bağlanan zamlarla yoksullaştırmanın, işsizlik ve sefalet koşullarının yarattığı bu ortamda kitlelerin örgütlü bir karşı koyuşunun olmadığını, toplumdaki çürümenin derinleştiğini, şiddetin, cinnetin, intiharları arttığını görmekteyiz. Topluma yoksulluğun bir kader olarak benimsetildiği, itaat kültürünün aşılması için her tür ideolojik aracın devreye sokulduğu bir ortamda tüm bu yaşananlara bir dur demek gerekiyor. Başka bir yaşamın mümkün olduğunu, sefaletin, yoksulluğun kader olmadığını bir şeyleri değiştirmenin halkın kendi gücünde var olduğunu göstermek gerekiyor. Mutlu azınlığa onların asıl krizinin halkın örgütlü gücünün karşı koyuşu olduğunu göstermek gerekiyor.

Bugün tüm dünyayı paramparça eden vahşi bir sisteme karşı savaşılmaya davet edildiğimiz bir zamanda, tarihsel bir sorumlulukla karşı karşıyayız. Bu tarihsel sorumluluğumuzun bir gereği olarak krizin etkilerini en derinden yaşayan geniş halk kesimleriyle, işsizlerle, yoksullarla alanlarda buluşma görevi önümüzdedir.

Bizler;

- ✎ İşten çıkarmaların durdurulması,
- ✎ Çalışma saatleri kısaltılarak fazla çalışma uygulamasının yasaklanması,
- ✎ Kamu istihdamının artırılması,
- ✎ Eğitim, sağlık, sosyal güvenlik hizmetlerinin parasız ve kaliteli olarak kamu tarafından sunulması,
- ✎ Otomatiğe bağlanan zamların geri alınması,
- ✎ Zenginleri kurtarma paketleri yerine emekçilerin ve yoksul halktan yana uygulamaların olması,
- ✎ SSGSS Yasası'nın iptal edilmesi için

Açlığın, yoksulluğun, işsizliğin, sefaletin emekçiler için bir kader olmadığını biliyor ve bu bilinçle krizin faturasını ödemeyeceğiz diyoruz. Bunun için biz aşağıda imzası bulunan kuruluşlar olarak AKP iktidarını bir kez daha uyarmak için 21 Kasım günü "Krizle, Açlığa, Yoksullaştırmaya, İşsizliğe, Zamlara Hayır" mitingini düzenliyoruz. Tüm halkımızı 21 Kasım'da alanlara çağırıyoruz.

KESK Ankara Şubeler Platformu, TMMOB Ankara İKK, Türk-İş Ankara Şubeleri, ATO, DİSK, Halkevleri, Devrimci 78'liler Federasyonu, 78'liler Girişimi, İHD Ankara Şube, CHP, DTP, EMEP, ÖDP, TKP Ankara İl Örgütleri

DUYURU

ODAMIZIN

55. KURULUŞ YILI

GELENEKSEL GECESİ

5 ARALIK 2009

CUMARTESİ GÜNÜ

ÖZGÜVEN RESTAURANT'TA

KUTLANACAKTIR.

Katılmak İsteyen Üyelerimiz

Davetiyelerini Odamızdan

Temin Edebilirler.

MMO BASIN AÇIKLAMALARI

IMF-DÜNYA BANKASI POLİTİKALARINI PROTESTO ETMEK YURTSEVER TOPLUMCU BİR GÖREVDİR

İstanbul'da yapılan IMF ve Dünya Bankası toplantılarına karşı TMMOB, DİSK, KESK ve TTB'nin düzenlediği "alternatif etkinlikler" programı çerçevesinde bugün Taksim Meydanı'nda yapılacak açıklama sırasında kitleye azgınca saldırılması, Hükümet'in ekonomik anlamda yüzünün hangi tarafa çevirili olduğunun açık bir göstergesidir.

Emperyalizmin acımasız sömürü politikaları sonucu on yıllardır dünya halklarının yoksullaşma ve yoksunlaşmasında büyük payı olan küresel sermaye örgütlerinin önüne kırmızı halılar serilirken emekçilere karşı gösterilen antidemokratik vahşi yaklaşımı kınıyoruz.

Küresel soyguncuların krizi emekçilere fatura etmeye yönelik İstanbul'un ortasında planlamalar yapma hakkı varsa, ülkemizin gerçek sahipleri olan emekçi halkın ve onun temsilcisi olan kesimlerin de tarihsel sorumlulukları gereği buna karşı çıkma hakkı vardır.

Hükümet, valilik ve emniyetin bütün çabası, ülkemiz ve halkımızı soyan, sanayi ve tarımı tasfiye eden programlara boyun eğmeyen kesimlerin sesini duyurmasının önüne geçmek ve bu sesi kısmak, uluslararası kapitalizmin politikaları karşısına kurulan seti engellemektir.

TMMOB Makina Mühendisleri olarak, bu türden bir "ev sahipliği"ne karşı olduğumuzu, küresel sermayenin yıllardır ülkemiz ve halkımızdan kopardığı, çaldığı kaynakların geri kazanılması için TMMOB çatısı altında aktif tavır içerisinde olacağımızı kamuoyuna bir kez daha ilan ediyoruz.

Emin KORAMAZ
TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı
(6 Ekim 2009)

İŞ GÜVENSİZLİĞİNİ ARTTIRACAK DÜZENLEMELERE SON VERİLMELİ !

15.08.2009 tarih ve 27320 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri İle Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmelik", en fazla iş kazası ve meslek hastalığının yaşandığı 50'nin altında işçi çalıştıran iş yerlerini iş sağlığı ve güvenliği denetimlerinin dışında tutarak bu alanlarda çalışan işçilerin ölüm fermanını hazırlamaktadır.

Söz konusu Yönetmeliğe göre bir mühendislik sahası olan iş güvenliği alanında meslek lisesi ve yüksek okul düzeyinde eğitim görmüş tekniker ve teknisyenler iş güvenliği uzmanı olabilirken, iş yerlerinde uzun yıllar çalışmış olan mühendislerin bilgi birikimi yok sayılmakta, alanın mühendislik bilgisi gerektirdiği gerçeğine aykırı davranılarak büyük bir hukuksuzluğa imza atılmaktadır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 82. maddesine dayanılarak 2004 yılında "İş Güvenliği ile Görevli Mühendis veya Teknik Elemanların Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" 20 Ocak 2004 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur. Söz konusu Yönetmelik ile "iş güvenliği uzmanı" kavramı getirilmiş, iş güvenliği uzmanı; "bakanlık tarafından sertifikalandırılmış, iş güvenliği ile görevli mühendis veya teknik eleman" olarak tanımlanmıştır.

Bunun ardından TMMOB, Yönetmelikte belirtilen çeşitli konular nedeniyle yürütmenin durdurulması ve iptal istemiyle Danıştay'a dava açmıştır. Danıştay 10. Daire'de görülen 2004/6075 esas No ve 2006/2159 karar No'lu dava, Danıştay'ın Yönetmeliğin 4. Maddesindeki "iş güvenliği uzmanı"

tanımının ve 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 ve 16. maddelerinin iptaline karar vermesiyle sonuçlanmıştır. Yönetmeliğin hayati maddelerinin iptal edilmesi üzerine Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı daha önce de birkaç kez uygulamasını ötelelediği Yönetmeliğin uygulamasını ortadan kaldırmıştır.

Ancak AKP iktidarının yargı kararlarına karşı gösterdiği tavır, bu Yönetmeliğin iptali karşısında da sürdürülmüş ve 2008 yılında çıkartılan “5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile Danıştay’ın iptal kararının dayandığı gerekçeler ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır.

İktidarın bu konuda içinde olduğu kafa karışıklığı, çapraşık adımları beraber atmaya çalışması hususunda kendisini göstermektedir. Bu bağlamda arka arkaya atılan adımlara göz atmakta fayda vardır. Önce “İş Sağlığı Güvenliği Kanunu Tasarısı” ortaya sürülmüş, ardından iş sağlığı güvenliği tüzüğü Danıştay’a gönderilmiştir. Sonrasında, konuyla ilgili bu adımlar atılmamış gibi, “İşyeri Sağlık Güvenlik Birimleri’ne İlişkin Yönetmelik” 15 Ağustos 2009 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ancak, iş sağlığı güvenliği alanında temel düzenlemelerin başlıcası, iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin temel yaklaşımları barındırması gereken ve Bakanlıkça hukuka uygun düzenlenmediği için Danıştay tarafından iptal edilmiş olan “İş Sağlığı Güvenliği Yönetmeliği”nin yerine konulacak bir düzenlemedir. Bu yapılmadan yapılan düzenlemelerin birçok yönü askıda kalmaktadır.

Bakanlık, 23 Haziran 2006 tarihinde Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi’nin kararıyla Bakanlık bünyesinde kurulan ve o tarihten bu yana TMMOB’nin de içinde bulunduğu 12 kurumun iş sağlığı ve güvenliği konusundaki çalışmalarını ciddiye almadığını, demokratik katılım adı altında kurumları oyaladığını 15 Ağustos’ta yayımladığı yönetmelikle ortaya koymuştur.

Yönetmelik, sanayiden sayılan ve devamlı 50 işçi çalıştıran iş yerlerini kapsamaktadır. Oysa SSK 2007 yılı kayıtlarına göre 50 veya daha fazla işçi çalıştıran iş yeri sayısı 21 bin 217 iken, 50’nin altında işçi çalıştıran iş yeri sayısı 1 milyon 95 bin 421’dir. 2007 yılında SSK istatistiklerinde yer alan 80 bin 602 iş kazasından 49 bin 549’u 50’nin altında işçi çalıştıran iş yerlerinde meydana gelmiştir. 50’nin altında işçi çalıştıran iş yerlerinin iş güvenliği mühendisliği ve iş yeri hekimliği hizmetlerinden yararlanmaması; iş kazaları ile meslek hastalıklarının engellenmemesi ve işçilerin hayatlarını kaybetmeye devam etmesi anlamına gelmektedir. Bu iş yerlerine iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri, sanayi bölgelerinde oluşturulacak “ortak sağlık ve güvenlik birimleri” aracılığıyla ulaştırılmalıdır.

Yönetmelik’te iş yeri sağlık güvenlik biriminin sanayiden sayılan iş yerlerinde kurulması hükmü bulunmaktadır. Oysa otel, hastane, hipermarket, katı atık toplama, havaalanı yer hizmetleri gibi iş yerlerinde ve faaliyetlerde sağlık ve güvenlik yönünden önemli riskler bulunmakta olup, bu tür iş yerlerinde de iş yeri sağlık güvenlik birimi olmak zorundadır.

Ortaya çıkan veriler ülkemizde iş sağlığı ve güvenliğine çok daha fazla önem verilmesi gerekliliğine işaret ederken, yeni yönetmelik ve yapılan düzenlemeler hizmetin özelleştirilmesinin ya da işverenden ücret alan uzmanlarca yapılmasının çalışanların güvenliğinin sağlanmasına hizmet etmeyeceğini, çözüm getirmekten çok sorun yaratacağını göstermektedir.

Bu Yönetmelik, mühendis ve mimarlar yönünden kabul edilemez bir düzenlemedir. İş güvenliği alanı bir mühendislik alanı olmasına karşın, söz konusu yönetmeliğe göre meslek lisesi ve yüksekokul düzeyinde eğitim görmüş tekniker ve teknisyenler iş güvenliği uzmanı olabilmektedir. Elbette ki tüm mühendislik alanlarında olduğu gibi iş güvenliği alanında da yürütülecek çalışmaların mühendis ve diğer teknik elemanlardan oluşan bir teknik ekibin iş

birliği ile yapılması gerekmektedir. Ancak mühendis ve teknik elemanların eğitimleri de, üretim sürecindeki konumları da birbirlerinden farklıdır. Aynı hizmetin hem mühendis hem de teknik eleman tarafından yerine getirilmesi iş güvenliğinin sağlanmasının bir mühendislik bilgisi gerektirdiği gerçeğine aykırıdır.

Bu bağlamda iş güvenliği uzmanı olabilecek meslek disiplinlerinin geniş tutulması nedeniyle yapılması gereken denetimlerin önünde engeller çıkarılmıştır. Mühendislerin üyesi olduğu meslek odalarından “Serbest Müşavirlik Mühendislik” belgesi olarak iş güvenliği hizmetini gerçekleştirmesi sağlanmalıdır. Bu durumda denetimlerinin de hâlihazırda bu alanda yasalarca tanımlanmış yetkisi bulunan odalarca yapılması sağlanabilir ve bugüne kadar eksik kalan gözetim ve denetim faaliyetlerine gereken önem verilebilir.

Yeni Yönetmelikte, eğitim verme yetkisi yalnızca Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütleri ile sınırlı kalmamakta, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun yetkilendirdiği kuruluşlara da iş güvenliği mühendisi yetiştirme yetkisi verilmektedir. Bu durum, iş sağlığı ve güvenliği alanının piyasalaştırılmak istendiğinin açık bir kanıtıdır.

Eski yönetmelikte ilgili bakanlıkta görev yapmamış olanlara sertifika verilmesi mümkün olmasına rağmen, bu kişilere şu an sadece C sınıfı sertifika verilebilecektir. Yeni Yönetmelik ile iş müfettişleri ve genel müdürlükte görev yapmış olan iş güvenlik uzmanlarına tanınan eğitime katılmaksızın sertifika alma hakkının sektörde iş güvenliği uzmanı olarak çalışmakta olan mühendislere tanınmadığı görülmektedir.

Yeni Yönetmelik, ilgili bakanlıkta sadece 3 yıl müfettişlik yapmış olmayı iş yerlerinde “iş güvenliği uzmanı” olmak için yeterli görürken, iş yerlerinde bundan önce uzun yıllar çalışmış olan mühendislerin

bilgi birikimini yok saymakta, bu kişilerin 220 saatlik bir eğitimden sonra “az tehlikeli” iş yerlerinden başlayarak hizmet vermeye başlamalarını ve en erken 7 yıl sonra bir iş müfettişinin bilgi seviyesine ulaşacaklarını öngörmektedir. İş kazalarının ve meslek hastalıklarının önüne geçilebilmesi için bu alanda görev yapacak mühendislerin bilgi birikimi ve tecrübelerine ilişkin bir ölçüt konulması gereklidir. Ancak Odamızca Resmi Gazete'de yayımlatılan yönetmelikler çerçevesinde eğitime tabi tutulmuş ve belgelendirilmiş üyelerimizin bilgi birikimlerinin ve almış oldukları yetki belgelerinin yok sayılması kabul edilemez bir durumdur.

Yönetmelik, bir uzmanın birden fazla iş yerinde danışmanlık hizmeti vermesini öngörmektedir. Oysa yaşanan iş kazaları ve meslek hastalıkları, iş yerlerinde tam zamanlı bir iş güvenliği uzmanı ihtiyacını zorunlu kılmaktadır. Bununla birlikte iş güvenliği uzmanının ücretini işverenden alması, bağımsız davranması konusunda engel oluşturacaktır. Bu konuda, ücretinin işverenlerden kesilecek primlerle karşılanacağı bir mekanizmanın oluşturulması gerekmektedir.

İş sağlığı ve güvenliği konusunda TMMOB ve Odamızın görüş ve uyarıları dikkate alınmalı, “iş güvensizliği”ni daha da arttıracak düzenlemelere bir an önce son verilmelidir.

İşçilerin ve çalışanların ancak iş sağlığı ve güvenliği sürecinin içine doğrudan katılımının sağlanması ile güvenli ve sağlıklı bir iş yeri ortamının yaratılmasının mümkün olduğu unutulmamalıdır.

“İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri İle Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmelik” hükümlerinin iptali için gerekli hukuksal girişimin tarafımızca yapılacağını kamuoyunun bilgisine sunarız.

Ali Ekber ÇAKAR
TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Sekreteri
(3 Eylül 2009)

YÖK ÖNEMLİ BİR YANLIŞTAN GERİ DÖNMELİ: "UZAKTAN EĞİTİM" İLE MÜHENDİS YETİŞTİRİLEMEZ!

Geçen yıl ÖSYM ek yerleştirme kılavuzlarında görüldüğü gibi, endüstri mühendisliği eğitim programının piyasalaştırılmasının yeni bir biçimi olan "uzaktan eğitim" uygulamasına örtülü bir şekilde başlanmış; bu yıl ise Sakarya Üniversitesi ve Hoca Ahmet Yesevi Türk Kazak Üniversitesi tarafından bu programlara öğrenci alınmaya başlanmıştır.

Bu uygulamaya göre üniversiteler, bir lisans programına ait eğitim müfredatının sadece yüzde 30'luk bölümünü öğrencilere yüz yüze vermekte, geriye kalan yüzde 70'lik kısım ise uzaktan eğitim araçları kullanılarak öğrencilere aktarılmaktadır. Örgün öğretim programları varken üniversite eğitimini öğrenciye "uzaktan" ve "herhangi bir araç ile ulaştırmak" karşılığında ise yüksek eğitim ücretleri talep etmek şeklindeki uygulama, eğitim sürecinin içinin boşaltılması ve bir alış-veriş sürecine dönüşmesini amaçlayan piyasacı bir yaklaşımdır.

Teknolojik gelişmenin ulaştığı nokta elbette ki yadsınamaz ve yeni eğitim-öğretim araçları kullanılarak öğrenme süreci daha verimli hale getirilebilir. Fakat yöntem ile mühendis ve dolayısıyla "Endüstri Mühendisleri" yetiştirilemez.

2009 ÖSYM verilerine göre ikisi "Uzaktan Eğitim" programı olmak üzere "Endüstri Mühendisliği" programı sayısı 112'dir. Uzaktan Eğitim Endüstri Mühendisliği programlarının kontenjanları tamamen dolmuştur. Çünkü bu programlarda vakıf üniversitesi harç ücretlerine kıyasla daha düşük eğitim ücretleri talep edilmekte ve çok daha az çaba ile mühendislik diploması edinilmesine izin verilmektedir. Diğer yandan uzaktan eğitim dışında toplam kontenjan sayısı 4 bin 192 öğrenci iken bu programlara yerleştirilen öğrenci sayısı 3 bin 648 olmuş, toplam kontenjanın yüzde 13'lük kısmı boş kalmıştır. Bu durum "uzaktan eğitime" ihtiyaç olmadığını açık bir kanıttır.

Mühendislik eğitimi, eğitimi veren kişi ve eğitimi alanların yüz yüze, karşılıklı etkileşim içinde olduğu, öğrenme anında soru-cevap mekanizmasının çalıştığı ve diğer öğrencilerin de katkılarının alındığı, bilginin paylaşıp birlikte sorgulamanın yapıldığı derslik ve laboratuvarlarda gerçekleştirilmelidir. Bu eğitim süreci teknolojinin getirdiği yeni olanaklarla zenginleştirilebilir. Ancak eğitim müfredatının yalnızca yüzde 30'unun haftada sadece iki gün yüz yüze verildiği bir eğitim modeli, ne uluslararası düzeyde mühendislik eğitiminde kullanılan klasik eğitim modeli ne de probleme dayalı öğrenme modeli olan aktif eğitim modeli ile uyusmaktadır. Uzaktan eğitim yaygın olarak çeşitli konularda sertifika vermek amacı ile yürütülen en az kaynak (eğitici, derslik, enerji vd.) kullanımlı ve fakat en çok kazanç eğilimli bir eğitim modelidir.

Tüm dünyada kabul gördüğü gibi mühendislik eğitimi sadece teoriye değil, uygulamaya da dayanmaktadır. Bu gerçekten hareketle soruyoruz: Uzaktan eğitim ile öğrenciye tek yönlü yüklenen teorik bilgiler nasıl ve ne şekilde pratik ile buluşacak, bilimsel öğrenme süreci ne şekilde tamamlanacaktır?

TMMOB Makina Mühendisleri Odası endüstri mühendisliği eğitimine ilişkin görüşlerini kamuoyuna sunmak, yasal zeminde endüstri mühendisliği mesleğinin onurunu ve çıkarlarını korumak kararlılığındadır. MMO olarak YÖK'ü uyarıyoruz: Uzaktan eğitim ile mühendis yetiştirilemez! Uzaktan eğitim endüstri mühendisliği programları kapatılmalı, bu yanlıştan en kısa sürede dönülmelidir.

Emin KORAMAZ

TMMOB Makina Mühendisleri Odası

Yönetim Kurulu Başkanı

(9 Eylül 2009)

ŞUBEMİZİN BASIN AÇIKLAMALARI

OKUL SERVİS ARAÇLARI HİZMET YÖNETMELİĞİNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLE TRAFİKTE YAŞLI ARAÇLARIN KULLANILMASI TEŞVİK EDİLİYOR

21.05.1992'de Resmi Gazete'de yayımlanan Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğinde bugüne dek 12 kez değişiklik yapılmış ve bu "hizmet" bir yapboza dönüştürülmüştür. Yönetmelik son halini 17 Eylül 2009'da almıştır. Bu tarihte yapılan değişikliklerle; servis araçlarının en fazla 12 olabilen yaşı, 20'ye yükseltilmiş, rehber personel yaşındaki alt sınır 22'den 20'ye, eğitim düzeyi de lise mezunundan ilkokul mezununa düşürülmüştür.

Yönetmelik, ilgili diğer yönetmeliklerdeki standartlardan yoksundur

Bilindiği gibi teknolojiye gelişmeler yolcu taşımasında kullanılan taşıtlara da yansımakta ve her geçen gün sürüş, fren, viraj güvenliği daha iyi, daha konforlu, daha az yakıt tüketen araçlar üretilmektedir. ABD ve AB Ülkelerinde öğrenci taşıyan araçlar özel üretilmekteyken Ülkemizde ise eski, yaşlı, yıpranmış araçların kullanılması Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğinde yapılan yeni değişikliklerle adeta teşvik edilmektedir.

Konuyla ilgili diğer yönetmelikler incelendiğinde okul servisi olarak kullanılacak bir aracın trafik güvenliği ve yolcu emniyeti açısından taşınması gereken özellikler belirlenmiştir.

Okul servis araçlarında **her koltuk için Motorlu Araçların Emniyet Kemerleri ve Bağlama Sistemleri otomatik emniyet kemeri bulunur** zorunlu tutulmuştur. Eski araçlarda emniyet kemeri uygulaması için uygun koltuk ve gövde bağlantıları bulunmamakta; birçok araçta yasak savma mantığı ile yapılmış bağlantılar ve uygun olmayan emniyet kemerleri kullanılmaktadır.

Yaşlı araçlar trafik güvenliği ve haksız rekabet sorunu yaratıyor

Yaşlı araçların 0-12 yaş arası taşıtlara oranla teknik dezavantajları oldukça fazladır. Yaşlı araçların motor, vites kutusu, diferansiyel gibi güç üreten ve aktaran elemanları ile şasi, frenleri direksiyon sistemi, elektrik sistemi gibi aksamalarının ve yolcu bölmelerine ait döşemeler, koltuklar ile ısıtma-soğutma sistemleri, çok daha eski teknolojilere ve standartlara göre üretilmiş, malzeme yolulmasından dolayı yıpranmış, etkinlik ve verimleri azalmıştır.

Ayrıca eski araçlar yetkili servislere gitmemekte, uygun yedek parça kullanmamakta (bununla ilgili bir kontrol bulunmamaktadır) ve **10 yıldan sonra orijinal yedek parçaların tedarik zorunluluğunun ortadan kalkması** gibi güvenlik dezavantajları oluşturmaktadır. Diğer yandan bu değişiklik ile kullanılmaz durumda olan birçok kamyonet veya van bazlı araç, uygunsuz ve denetimsiz şekilde koltuklandırılıp piyasaya geri gelecek, standartlara uygun araçlar **ile haksız bir rekabet ortamı** oluşacaktır.

Araç rehber personelinde niteliksizlik teşvik ediliyor

Son yapılan değişiklikte okul servis araçlarında görevlendirilecek **rehber personelin eğitiminin, üstlenilen sorumluluk düzeyine uygun olması gereğinin aksine**, lise mezunluğundan ilköğretim mezuniyetine doğru bir gerileme söz konusudur. Okul öncesi ve ilköğretim dönemindeki çocuklarımızın vasıfsız ve eğitimsiz ve dolayısıyla gerçekte "rehber" olamayacak bir düzeye indirilmesi çok yanlış bir uygulama olacaktır.

Araç yakıt teknolojisi ile çevre/hava kirliliği sorunları içiçe

Araçların yaşı ile araç-yakıt teknolojisi, araçların yakıt tüketimi ve dolayısıyla emisyonu belirleyen iki önemli faktördür. Bu noktada yaşlı araçların çevre kirliliğine katkısı büyüktür. **Araçlar yaşlandıkça daha fazla yakıt tüketir ve egzozdan daha fazla partikül madde ve diğer kirleticileri soluduğumuz havaya atarlar.** Araçların 20 yıl önceki standartlarda olacağı düşünülürse, bu araçların yaratacağı sera gazı salınımı ve kirlilik, yeni araçlardan % 80 daha fazla olacaktır.

Sonuç ve öneriler

Toplu taşımacılığın çok zayıf olduğu Türkiye'de **gerek özelleştirme politikaları gerekse her şeye "ticari kâr" gözüyle bakılması için bir servis araçları sorunu** yaratmıştır. 20 yaşındaki araçlar için hurda indirimi uygulaması dahi gündemdeyken çocuklarımıza hurdaya ayrılması gereken araçlarla taşınmalarını reva gören bu düzenlemeler derhal geri çekilmelidir. Okulların açıldığı şu günlerde **yönetmelik derhal iptal edilmeli**, yukarıda belirttiğimiz bilimsel-teknik gereklilikler ile birlikte 10 yaş üstü araçlara sigorta yapılmadığı da gözetilerek, yeni bir yönetmelik ile **araçlara 10 yaş üst sınırı** getirilmeli, **rehberler ve sürücülerde aranacak özellikler geliştirilmeli ve temel eğitim koşulu** getirilmelidir.

Çocuklarımızın taşınmasında emniyeti tehlikeye düşüreceği açık olan söz konusu **yönetmelik değişikliklerinin iptaline ilişkin Oda olarak gerekli hukuki girişimlerde bulunacağımızı** kamuoyuna duyururuz.

R.Erhan KUTLU
Makina Mühendisleri Odası
Eskişehir Şube Başkanı

24 EKİM 2009 KÜRESEL-EŞZAMANLI; " 350PPM. CO₂ " FAALİYET GÜNÜ

Odamızın Çevre ile ilgili izlediğimiz politikalar kamuoyu tarafından bilinmektedir.

Bugün, 24 Ekim 2009 Küresel-Eşzamanlı;" 350ppm. CO₂ " faaliyet günü.

Bu faaliyetler gün boyunca yaklaşık 5 bin değişik yerde ve çeşitli olarak yapılmaktadır.

Faaliyetlerin amacı; Küresel İklim Değişikliğinin önlenmesi için Karar Verici Dünya Liderlerinin İklim Zirvesi Toplantıları öncesi; bilgilendirme, eğitim ve katkıda bulunmaktır.

2007 yılı Aralık ayında, Kuzey Kutbunda buzul erime sebepleri araştırılması sırasında, dünyanın bu haliyle yaşanabilirliği; Atmosferdeki Karbon di Oksit miktarının 350 ppm. seviyesinin korunması ile sağlanabileceği, NASA tarafından açıklanmıştır.

Atmosferimizdeki Küresel Isınmaya sebep sera etkili gazlardan Karbon di Oksit miktarı bu gün 387 ppm. (milyonda 1 adet molekül) düzeyindedir. Yüz binlerce yıl 280 ile 160 arasında değişmiş, son 150 yıldır ise CO₂ miktarı yükselmiştir.

Kyoto anlaşmalarına uyulmaması; kömür, petrol ve doğal gazın yakılması, güneş, rüzgâr, jeotermal ve

biokütlenin enerji üretiminde radikal olarak kullanılmaması ile bu duruma gelinmiştir.

Şimdi "İklim Değişikliği ile Mücadele Anlaşması uzlaşma zirvelerinden (12 Aralık 2009 Kopenhag) söz edilmekte... Doğayla mücadele edilemeyeceği, doğayla ancak uyum içinde yaşamının mümkün olduğu gerçeğinin tekrarlarını daha fazla göremeyebiliriz...

İklim değişikliğinin önlenmesi konusunda yapılacaklar herkesçe malûm: Temiz Enerji Kaynaklarımızın kullanılması, Enerjinin Etkin ve Verimli Kullanılması, Yalıtım Uygulanması, yuvarlanma direnci düşük olan Raylı Toplu Taşımacılığa önem verilmesi, 5 km.ye kadar olan mesafelerde en ekonomik ulaşım aracı olduğu bilinen bisiklet kullanımı için Belediyelerimizden bisiklet yolu ayrılmasını bekliyoruz. Seyitgazi yolundaki çöplük gazının enerji üretiminde kullanılması projesinin evellikle uygulanmasını ve benzerlerinin, artık radikal olarak uygulanması durumundayız.

Atmosferdeki CO₂'nin 387ppm.'den (her yıl + 2 yükselmekte) 350 ppm.'e azaltılması için ülkemiz özelinde Yenilenebilir Enerji Kanununun da T.B.M.M. 'den geçirilmesi ve uygulanması lâzımdır.

Önümüzdeki zaman sürecinde gerçekleşecek olan Dünya İklim Zirvesi Toplantılarında; Karar Vericilerimizden, Eylül 2009'da BM. İklim Zirvesi Toplantılarında "her ülkenin kendine göre çözümlü olacağı" söylemine uygun olarak kömür, doğalgaz ve petrolün enerji üretimi için yakılmasını değil, petrokimya tesislerinde hammadde olarak kullanılması adımlarının atılmasını bekliyoruz...

"Karbonsuz Enerji"... diyoruz...

Bu faaliyetleri www.350.org'den izlemenizi öneriyoruz.

Tayyar ÇAYDERE
TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Eskişehir Şubesi
Yönetim Kurulu Başkan Vekili

ÖYKÜ

1. BÖLÜM

Mustafa Kemal, Sümerbank Merinos fabrikasının açılışında şeref defterine şunları yazmıştı: “Bu çok kıymetli fabrika milli sevinci artıracaktır.”

Bir yerlerden başlamak ve başarmak için genç Cumhuriyetin beklide tek 'sermayesini' Mustafa Kemal işte bu sözlerle özetliyordu. İstikbal harbi sonrası hem de ne pahasına yoktan var edilen bağımsızlık ardından bu bağımsızlığı kalıcı kılmak için bir yandan üretmek öbür yandan çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmak gerekiyordu. Üretmek ve kalkınmak. İyi de, bu da gene yoktan var edilmeliydi. Var olan, savaşlardan azalmış, usanmış, yorgun, yoksul, 45 dolar milli gelirli çoğu köylü 12 milyon kadar Anadolu insanı, Osmanlıdan kalan borç, kırık dökük birkaç fabrika ve imar edilmeyi bekleyen bağımsız bir cumhuriyet. Ama atılan her adım, yoktan var edilen her baca ilerisi için umut demektir. İşte bu umutlardan yoklar var edildi, bir ülke yeni baştan yaratıldı.

Bu yazıda önce Cumhuriyet'in kuruluş yıllarında ülkenin gelişimi için sanayi politikalarının nasıl oluşturulduğu anlatılmaya çalışılmıştır ve anlatılırken ufak yorumlar dışında çoğunlukla alıntılara başvurulmuştur. Bu ilk kısımdaki alıntıların birçoğu, Prof. Dr. Bilsay KURUÇ'un “Mustafa Kemal Döneminde Ekonomi” kitabından, diğer kısmı da Metalurji Mühendisleri Odası yayını 'Paydossuz Bir Yaşam Selahattin SANBAŞOĞLU Anısına' ve TMMOB'nin 'Mühendislik Mimarlık Öyküleri-1' kitaplarından alınmıştır.

Ardından, bu politikalarla Türkiye'nin endüstri çağını yakalamak için giriştiği büyük uğraşın öncülerinden, milli sevincin ve insanca yaşamın ülkemizde oluşmasının başaktörlerinden biri beklide birincisi olan Sümerbank'ın kısa bir öyküsü yer almaktadır.

Cumhuriyetin İlk Yıllarında Sanayi Politikaları

Önce Cumhuriyetin ilk yıllarındaki duruma bir bakalım.

Onlarca yıl süren savaşlar sonrasında insanların çocuklarının yetişip büyüyecekleri savaşa gitmeyecek-

CUMHURİYETİN İLK YILLARINDA SANAYİ POLİTİKALARI ve SÜMERBANK

Mahmut KİPER
Metalurji Mühendisi

leri bir yaşam arzusunu özetle Anadolu'daki durumu Fatih Rıfkı ATAY şöyle tanımlıyor;

'Anadolu'nun tenhâlığı bu halkın canlılık noksanlığından değildir. Devlete karşı üç kıta üstünde harp için tüm gençlerini kurban vermiştir. İsyancıları bu hesaba katmıyoruz. Yıllarca tarlalar boş kalmıştır, ocaklar tümemiştir, cumhuriyet kurulana kadar savaş edilmeyen tek şey sıtma ve diğer salgınlar olmuştur. Doğanların büyümesine, büyümüş olanların yaşamasına imkan veren şartlar ancak Cumhuriyet idaresi ile varlaşabilmiştir.'

Peki, elimizde ne kalmıştı; Selahattin SANBAŞOĞLU anlatıyor;

' Birinci cihan harbinde eldeki az sayıdaki tesisler tüm güçleriyle çalıştı. Mütareke geldiği vakitte hepsi harap oldu. Ve Türkiye Cumhuriyeti teşekkül ettiği vakit 1923'de elinde ufak pik dökümhanelerinden ve az sayıda dokuma tezgâhından başka hiçbir şey kalmamıştı.'

Buna belki İstanbul'da harap haldeki bir askeri fabrika da ilave edilebilir, hepsi bu. SANBAŞOĞLU ilk girişimlerle ilgili şunları söylüyor;

'Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk teşebbüsü 1924 senesinde tekrar imalathanelerin kurulması için çıkarılmış kanunla başlar. 100 milyon liralık, 5 sene zarfında sarfedilmek üzere bir kanun çıkarılmış ve bu kapsamda askeri fabrikalar imalathanelerini yeni baştan kurmaya başlamışlardır. İlk defa Ankara Fişek Fabrikasıyla işe başlandı ve ardından 1932'de Kırıkkale çelik fabrikası işletmeye alındı.'

Ve Kırıkkale'nin o günkü durumunu yine ondan dinleyelim;

'1932'de, Kırıkkale'de askeri fabrika sahası dışında sadece 13 ev vardı. Meyhane (demek ki o zamanlar daha kapatılma kararları yokmuş), kahvehane ve kasap dük-

kâni aynı yerd. Yol yoktu. Haftada iki tren geçerd. Gazete gelmezdi. Fabrikaya ya trenle, ya da çamur tarladan geçerek gidilirdi. İşçi hemen tamamen oranın köylüsüydü. İki üç saatte köyünden eşekle veya yaya gelirdi. Fabrikada eşeklere ayrı yer vardı. İşçilere yani çalışan köylülere kendi getirdiği pekmez veya ayrına bandığı yufka ekmeğinden ibaret yemeğinin ve kendi elbisesinin dışında ilk fabrika yemeği ve çalışma kıyafeti Kırıkkale çelik fabrikasından verilmiştir. Bunu yapan devlet değildi. Kendi aramızda para toplayıp başlattık ve usul haline getirdik.'

Burada sözü geçen demiryolu en önemli politikalarındandır. İlk yıllarında sloganı 'bir karış daha demiryolu'dur. Daha 1924'ün Mayısında Mustafa Kemal şöyle diyordu;

'Memlekette her vasıta ile bir karış fazla şimendifer vücuda getirmek, fakat vaziyet ne olursa olsun bir gün geri kalmamak düsturu milletin hakiki ihtiyacına tamamen uygundur.'

Osmanlı dönemindeki dış açıkların ülkeyi nereye getirdiğini bilen Cumhuriyet yönetimi, yeni iktisat politikalarında bu konuda çok hassastır. 1931'de iktisat vekili Mustafa Şeref Bey-ki kendisi Prof. KURUÇ'un haklı tanımla Cumhuriyetin unuttuğumuz en önemli değerlerinden biridir- şöyle demektedir;

'Eğer bir millet üretim hususunda geri ise teknik güçler hususunda ilerlememiş ise, o memleketin dengesini vücuda getirmeyi uluslar arası piyasanın düzenleyişine terk etmek o memleketin yıkılışına göz yummak olur. Her sene bilânço açığını milletin öteden beri toplamış ve asırlardan beri biriktirmiş olduğu menkul kıymetlerle ödemek mecburiyetine düşer. Açık, senelerce devam ettiği takdirde memleket dahilinde mücevherat ve değerli eşyalardan, ev ağırlıklarından başlayarak, nihayet o memleketin şimendiferlerinin, bankalarının, sınai ve ticari teşebbüslerinin, arazinin ecnebilere geçmesine kadar varabilir.'

Mustafa ŞEREF Bey 2000'leri sanki o günden görmüştür. Mustafa ŞEREF Bey daha neler görmüştür, onu dinlemeye devam edelim;

'Bu memlekette bir vakitler şimendiferler, bankalar, ticaret, sanayi, milli şirketlerin hisse senetleri, hatta en iyi tarlalar ve şehirler dâhilindeki en iyi emlak Türklerin değil ecnebilere elinde idi. Bu memleket tarihinde milli iktisat namıyla hiçbir kavram kavrayamamıştır. Milli iktisattan bahsetmek bir zamanlar bir kabahat, bir zamanlar da bir bilmecedan bahsetmek gibi bir şeydi.'

Evet, bu söylenenlerle ilgili tarih tekrardan ibarettir mi, yoksa o günlerde bugünleri görmek mi demek lazım acaba.

O günlerde ekonomik hayatın temelini teşkil eden ticaret, hızlı ve kararlı politikalarla yerinin sanayiye bırakmaktadır. Sanayinin önemi ve cumhuriyet hükümetinin bu konuya bakışını İsmet Paşa 1933'de şöyle dile getiriyordu;

'Sanayii geri kalmış memleketler, sanayi kurmaya giriştikleri zaman sanayi ileri memleketler onlara gülerler. Bir memlekette sanayi tesisi heves edildiği kadar kolay değildir. Bunun için örgüt ister, sermaye ister. En hevesliler iki senelik zorluk karşısında teşebbüslerinden vazgeçerler. Yüksek hayat yaşamak isteyen milletler, bu davadan vazgeçemezler ve geçmeyeceklerdir. Milletler ailesi içinde layık olduğu yüksek yeri tutmak için sanayi ne olursa olsun kurmak gereklidir.'

Bu dönemlerdeki kararları ve kararlılığı Prof. KURUÇ kitabında şöyle tanımlıyor;

'Çağın sanayi ancak hızlı bir koşu ile yakalanabilir. Cumhuriyet yönetimi, sanayileşecegiz derken ufak ve hafif sanayilerle, geleneksel çalışma koşullarıyla, eskimiş teknolojilerle uğraşmayı, ikinci veya üçüncü sınıf bir sanayi ülkesi kalmakla yetinmeyi düşünmüyor. Yönetimin güçlü arzusu, doğruca günün ileri sanayi kollarını kurabilmektir. Sanayinin uygarlığa doğru açacağı kapı bu kollara yönelmeye bağlı olacaktır. Sanayinin çağdaş iş bölümünü öğretecek ve düşünce yapısından devrimler yapacak nitelikleri ancak böyle kazanabilir. Yoksa sanayinin ikinci, üçüncü derecede işleri yapmaya aday olmak, toplumu ileri götürmeyecektir. Anadolu toprağını sarsıp değiştire bilmek, sanayinin özünü iyi kavramaya ve tam bu noktada samimi olmaya bağlıdır.

1931 yılında 1. sanayi planı yapılır. İlk önce Devlet Sanayi Ofisi ile Türkiye Sanayi Kredi Bankası yerine Sümerbank kurulur. Sümerbank'ın temel görevi sanayi planının uygulanması yani sanayi tesislerinin kurulması ve kurulan diğer devlet kuruluşlarına da örnek olmasıdır. 1934'de sanayi planı iyice olgunlaşmıştır. 1935 yılında yeraltı kaynaklarını araştırmak için Maden Teknik Arama (MTA), bu kaynakları işlemek için ETİBANK ve elektrik enerji kaynakları içinde Elektrik İşleri Etüt İdaresi (EİE) kurulur.